

Het dragen van emblemen bij de politie

INHOUDSTAFEL

1.	ALGEMENE INLEIDING	2
1.1.	ALGEMENE CONTEXT EN PROBLEMATIEK	2
1.2.	METHODOLOGIE EN GESTELDE ONDERZOEKSDADEN	2
2.	NORMATIEF KADER	2
2.1.	WETTELIJK EN REGLEMENTAIR KADER	3
2.1.1.	<i>Wet</i>	3
2.1.2.	<i>Koninklijke besluiten</i>	3
2.1.3.	<i>Ministeriële besluiten</i>	5
2.1.4.	<i>Ministeriële omzendbrief</i>	5
2.1.5.	<i>Deontologische code</i>	9
2.1.6.	<i>Parlementaire vragen</i>	9
2.1.7.	<i>Richtlijnen en nota's van de federale politie</i>	10
2.2.	UITTREKSELS UIT DE JAARVERSLAGEN VAN HET VAST COMITÉ P	12
2.3.	RAADPLEGING VAN DE DATABANK VAN HET VAST COMITÉ P	13
2.4.	STRAFFEN OPGELEGD DOOR DE TUCHTRAAD	13
2.5.	UNIFORMCOMMISSIE	15
3.	SOCIOLOGISCHE BENADERING: POLITIE, UNIFORM EN EMBLEMEN	15
4.	CONCLUSIE(S)	17
5.	AANBEVELING(EN)	18
5.1.	TER ATTENTIE VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN BINNENLANDSE ZAKEN	18
5.2.	TER ATTENTIE VAN DE KORPSCHEFS EN DE COMMISSARIS-GENERAAL	18

HET DRAGEN VAN EMBLEMEN BIJ DE POLITIE

1. ALGEMENE INLEIDING

1.1. Algemene context en problematiek

1. Op dinsdag 16 mei 2017 bracht het programma “Enquêtes”, dat wordt uitgezonden op de televisiezender RTL-TVI, een reportage over het werk van politieambtenaren in een politiezone. Tijdens die reportage was te zien dat één van de gevolgde politieambtenaren op de linkerschouder van zijn kogelwerend vest een embleem droeg in de vorm van een schild waarop tegen een zwarte achtergrond centraal een rode afbeelding van een tempelierskruis stond.

2. Ingevolge het schrijven van een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers¹, wordt gevraagd om over te gaan tot een analyse van het gebruik van symbolen en emblemen bij de geïntegreerde politie. Bestaat er een normatief kader dat omstandig genoeg is om dit gebruik af te bakenen? Hoe is dat georganiseerd? Bovendien zou het embleem in kwestie een symbool zijn dat gebruikt wordt binnen extreemrechtse groeperingen. Bijgevolg wordt gevraagd om een toezichtsonderzoek te voeren naar het fenomeen en om wettelijke, reglementaire of interne richtlijnen voor te stellen om de geïdentificeerde problemen te ondervangen.

1.2. Methodologie en gestelde onderzoeksdaden

3. Het onderzoek berust op een analyse van het normatief kader aangevuld met een analyse van de informatie vergaard in verschillende databanken. Tot de geraadpleegde databanken behoren de databank van het Vast Comité P en de databank met de straffen opgelegd door de Tuchtraad. De kwestie van het dragen van een embleem werd ook aangekaart bij de verantwoordelijke van de uniformcommissie.²

4. Deze analyse gaat gepaard met enkele kanttekeningen om na te denken over hoe, in voorkomend geval, het al bestaande normatief kader verbeterd kan worden. Om deze reflectieoefening in goede banen te leiden, worden een aantal sociologische beschouwingen over de symboliek van emblemen naar voren geschoven.

2. NORMATIEF KADER

5. In de analyse van dit normatief kader komen achtereenvolgens aan bod: de bepalingen vervat in de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus³, alsook de bepalingen vervat in de koninklijke besluiten⁴ en de ministeriële besluiten van juni 2006 en, *in fine*, de bepalingen vervat in de

¹ Brief LO/AF/BB/lo-170519 van 19/5/2017 van volksvertegenwoordiger André Frédéric aan dhr. Siegfried Bracke, Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers, die op 29/5/2017 is toegezonden aan mevrouw Johanna Erard, Voorzitter van het Vast Comité P.

² Deze commissie werd opgericht bij koninklijk besluit van 10 juni 2006 (BS 14 juli 2006) houdende de regeling van het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, artikel 20.

³ BS 5 januari 1999.

⁴ Nieuwe en oude bepalingen, maar in het bijzonder de bepalingen van het koninklijk besluit van 10 juni 2006 houdende de regeling van het uniform van de geïntegreerde politie (BS 14 juli 2006).

Omzendbrief GPI 65 van 27 februari 2009⁵ betreffende de basisuitrusting en de algemene functie-uitrusting van de leden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

2.1. Wettelijk en reglementair kader

2.1.1. Wet

6. Artikel 141 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus (wet op de geïntegreerde politie) stelt: *“De Koning bepaalt het uniform, de kentekens, de legitimatiekaarten en andere middelen van identificatie.*

Hij bepaalt eveneens de normen inzake de uitrusting, de bewapening en de munitie van de politiediensten, teneinde de compatibiliteit en de samenwerking tussen de politiediensten en, indien nodig, de operationaliteit van een gezamenlijk optreden te waarborgen.”

7. Hoewel het tweede lid lichtjes gewijzigd werd door artikel 38 van de wet van 21 april 2016 houdende diverse bepalingen Binnenlandse Zaken⁶, is het eerste lid van dat artikel 141 onveranderd gebleven sinds de goedkeuring van de wet op de geïntegreerde politie in 1998.

8. In de parlementaire voorbereiding wordt hierbij weinig toelichting gegeven. Met betrekking tot dat artikel en het volgende wordt enkel gesteld dat: *“Deze bepalingen belasten de Koning ermee om voor alle politiediensten normen te bepalen voor de uitrusting, werking en organisatie zodat een geïntegreerde politiedienstverlening kan worden gewaarborgd [...]”*⁷.

9. Deze bepaling wordt evenmin nader toegelicht in het verslag over de debatten gevoerd in commissie⁸.

2.1.2. Koninklijke besluiten

1) Vroegere bepalingen

10. Een van de bepalingen aangenomen in het verlengde van de hervorming van de politiediensten, zijnde het artikel 23 van het koninklijk besluit van 26 maart 2001 tot uitvoering van de artikelen 13, 27, tweede en vijfde lid en 53 van de wet van 27 december 2000 houdende diverse bepalingen met betrekking tot de rechtspositie van het personeel van de politiediensten en houdende diverse andere overgangsbepalingen stelt het volgende: *“Het uniform, de kentekens en andere middelen van identificatie bepaald in de wettelijke en reglementaire teksten, blijven voor de gewezen personeelsleden van het operationeel korps en van de categorie bijzonder politiepersoneel van de rijkswacht bedoeld in respectievelijk de artikelen 241, eerste lid en 235, eerste lid, van de wet, geldig tot wanneer deze zijn vervangen voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, in uitvoering van artikel 141, eerste lid, van de wet.*

⁵ BS 27 maart 2009.

⁶ De aanvankelijke versie voorzag: *“Hij bepaalt eveneens de normen inzake de uitrusting en de bewapening van de politiediensten, teneinde [...]”*.

⁷ Kamer, DOC 49 1676/1, p. 81.

⁸ Kamer, DOC 49 1676/8, p. 7, 14 en 96.

Het uniform, de kentekens, graden en andere middelen van identificatie bepaald in het koninklijk besluit van 24 april 1995 houdende de regeling van het dragen van het uniform door de gemeentepolitie blijven voor de gewezen personeelsleden van de gemeentepolitie, bedoeld in artikel 235, eerste lid, van de wet, geldig tot wanneer deze in uitvoering van artikel 141, eerste lid, van de wet, zijn vervangen voor de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.”

11. Het koninklijk besluit van 4 september 2002 houdende de regeling tot het dragen van de graden door de personeelsleden van het operationeel kader van de lokale en de federale politie brengt verduidelijkingen aan die meer specifiek betrekking hebben op het dragen van de graden op het uniform.

2) Huidige bepalingen

12. Het koninklijk besluit van 10 juni 2006 houdende de regeling van het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, voorziet in artikel 22 dat: *“Artikel 23 van het koninklijk besluit van 26 maart 2001 tot uitvoering van de artikelen 13, 27, tweede en vijfde lid, en 53 van de wet van 27 december 2000 houdende diverse bepalingen met betrekking tot de rechtspositie van het personeel van de politiediensten en houdende diverse andere overgangsbepalingen en het koninklijk besluit van 4 september 2002 houdende de regeling tot het dragen van de graden door de personeelsleden van het operationeel kader van de lokale politie en de federale politie, gelden per personeelslid tot wanneer het, de in dit besluit bedoelde basisuitrusting verwerft en uiterlijk tot 1 januari 2008. De minister bepaalt de data waarop de diverse oude algemene functie-uitrustingen moeten zijn vervangen.”*

13. Het koninklijk besluit van 10 juni 2006 telt heel wat bijlagen die verschillende kenmerken van het uniform van de geïntegreerde politie illustreren.

14. Meer in het bijzonder met betrekking tot het dragen van een badge of een specifiek embleem dient opgemerkt dat het koninklijk besluit van 10 juni 2006 dat niet uitdrukkelijk verbiedt. Artikel 6 bepaalt niettemin: *“De logo’s en teksten die op de basisuitrusting worden aangebracht, zijn die vastgesteld in bijlage H”*. Daarin is geen enkele badge of specifiek embleem opgenomen.

15. Het koninklijk besluit van 10 juni 2006 stelt een “Uniformcommissie” in. Artikel 21 verduidelijkt dat zij wordt voorgezeten door de directeur-generaal van de algemene directie van de materiële middelen van de federale politie of zijn afgevaardigde (vroegere benaming). Verder bestaat zij uit twee leden van de federale politie, drie leden van de lokale politie (aangewezen door de VCLP), één vertegenwoordiger per representatieve vakvereniging en de preventieadviseur (verbonden aan het hoog overlegcomité).

16. Artikel 21 van het koninklijk besluit van 10 juni 2006 luidt als volgt: *“De uniformcommissie verstrekt adviezen aan de minister inzake alle aspecten van het uniform. Ten minste om de vijf jaren onderzoekt zij de noodzaak tot herwaardering van het puntenaantal”*. Het advies van de uniformcommissie werd trouwens ingewonnen in het kader van dit verslag en komt aan bod onder punt “2.5. Uniformcommissie”.

17. Het koninklijk besluit van 22 juni 2006 houdende de regeling van de specifieke functie-uitrustingen van het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus voorziet in artikel 4 dat: *“De technische normen, kleuren en het logo van de specifieke functie-uitrustingen worden bepaald door de minister.”*

2.1.3. Ministeriële besluiten

18. Drie ministeriële besluiten, uit juni 2006, brengen nog verduidelijkingen aan inzake het uniform:

- het ministerieel besluit van 15 juni 2006 inzake de basisuitrusting en de algemene functie-uitrusting van de leden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus;
- het ministerieel besluit van 27 juni 2006 betreffende de ordehandhavingskledij van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus;
- het ministerieel besluit van 27 juni 2006 betreffende de motorrijderskledij van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

19. Geen van die bepalingen handelt over het eventueel dragen van een aanvullend insigne (badge/embleem).

2.1.4. Ministeriële omzendbrief

2.1.4.1. GPI 65 en principe van een onderscheidingsteken

20. Het is in een ministeriële omzendbrief dat de kwestie van het eventueel dragen van een specifiek(e) badge/embleem besproken wordt.

21. Omzendbrief GPI 65 van 27 februari 2009 betreffende de basisuitrusting en de algemene functie-uitrusting van de leden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (GPI 65) voorziet regels met betrekking tot het dragen van onderscheidingstekens: *“II.I.VI.III.V. Onderscheidingstekens - De regels betreffende het dragen van onderscheidingstekens worden opgenomen als bijlage D”*.

22. De GPI 65 vervangt de GPI 12⁹ van 7 november 2001 betreffende de basisuitrusting van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus. Hierbij dient opgemerkt dat deze laatste geen specifieke bepaling bevatte met betrekking tot onderscheidingstekens.

2.1.4.2. GPI 65 – regels betreffende de dracht van onderscheidingstekens

23. Bijlage D van de GPI 65 bevat de regels betreffende de dracht van onderscheidingstekens op de basisuitrusting en de algemene functie-uitrusting.

24. Zo voorziet ze in de algemeenheden: *“Teneinde het concept van de visuele identiteit, doorheen zowel de basisuitrusting als doorheen de functie-uitrusting niet te ondermijnen, moet de dracht van onderscheidingstekens op het uniform zoveel als mogelijk vermeden worden.*

Teneinde de coherentie tussen de personeelsleden van een bepaalde eenheid of dienst te bevorderen of om zich als lid van een bepaalde eenheid of dienst te identificeren, kan het aanbrengen van een onderscheidingsteken aanvaard worden.

⁹ De GPI 12 was lichtjes gewijzigd door de GPI 12bis van 30 december 2004 betreffende de basisuitrusting van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (GPI 12bis). De overgangperiode tijdens dewelke de oude uniformen mochten worden gedragen nam aanvankelijk een eind op 1 januari 2005. De GPI 12bis verlengt de termijn tot 1 januari 2008.

De dracht is in dat geval wel onderworpen aan de principes en beperkingen zoals hieronder hernoemen.

Gezien het feit dat enerzijds het onderscheid tussen de lokale en de federale politie reeds het voorwerp uitmaakt van een kleurenmarkering (oker en lichtblauw op het naam- en gradenplaatje) en anderzijds het behoren tot een bepaalde eenheid of zone reeds vermeld is op het naamplaatje, zijn de onderscheidingstekens in principe, voorbehouden ter herkenning van een gespecialiseerde functie (voorbeeld: motorrijder, hondengeleider, ruiter, specialist in geweldbeheersing, lid van de spoorweg- of zeevaartpolitie, enz.) of een hoedanigheid (voorbeeld: brevet van parachutist, paracommando, enz.).

De onderscheidingstekens verwijzen naar geen enkel gezag (overheid) maar geven enkel een nuttige aanwijzing.

Het onderscheidingsteken maakt GEEN deel uit van de basisuitrusting maar vormt een stuk van de uitrusting van een gespecialiseerde functie. Te dezen titel kan het niet aangerekend worden op de puntenenveloppe. Het behoort de korpschef, de commissaris-generaal, de directeur-generaal, die het oplegt of toestaat, toe, dit stuk ter beschikking te stellen van de betrokken personeelsleden.

Bij het verlies van zijn gespecialiseerde functie of hoedanigheid verliest de politieambtenaar of de agent van politie automatisch het recht om het overeenkomende onderscheidingsteken te dragen.

De aandacht wordt gevestigd op het feit dat indien het onderscheidingsteken geplaatst is op een definitieve manier op het uitrustingsstuk, dit stuk onbruikbaar zal zijn in geval van verlies van de hoedanigheid of van de functie of in geval van mobiliteit.”

25. Bij wijze van voorbeeld kunnen we twee onderscheidingstekens weergeven die deze bepalingen illustreren:

Figuur nr. 1: Badge van hondengeleider

Figuur nr. 2: Spoorwegpolitie

Figuur nr. 1 Bron: <http://www.police.be/fed/fr/a-propos/police-administrative/direction-dappui-canin>

Figuur nr. 2 Bron: <http://www.police.be/fed/fr/a-propos/police-administrative/direction-de-la-police-des-chemins-de-fer>

26. Wanneer er elementen van de logotekst van de geïntegreerde politie gebruikt worden, wordt uitdrukkelijk gesteld dat:

“Indien een onderscheidingsteken gecreëerd werd dat de elementen van de logotekst herneemt, dient de aandacht gevestigd te worden op het feit dat men de bestaande regels dient te respecteren inzake de officiële logotekst.

Indien de logotekst gebruikt wordt in het onderscheidingsteken moet dit steeds voor voorafgaande machtiging aan de directeur van de directie van de infrastructuur en de uitrusting van de federale politie opgestuurd worden, dit om de visuele identiteit te waarborgen.

Te dien einde dient een visueel getrouwe afbeelding (op ware grootte en in kleur) overgemaakt te worden. Het dossier zal het bevestigingsprocédé, de betrokken kledingstukken, bijzonderheden van dracht, de combinatie met andere insignes en de symboliek van het visuele aspect ervan vermelden.

Men zal er echter wel op toezien een te grote diversiteit aan onderscheidingstekens te vermijden om verwarring bij de burger over de globale visuele identiteit te voorkomen.”

27. Met betrekking tot het type van insigne voorziet de tekst: *“Twee types van onderscheidingstekens zijn toegelaten, te weten de hanger op de borst en het embleem op de mouw. Het aantal onderscheidingstekens waarvan de dracht simultaan toegelaten is, is beperkt tot drie, te weten maximum één hanger en twee emblemen.”*

28. Met betrekking tot de borsthanger: *“Het betreft een hanger op de rechterborstzijde gedragen. De hanger wordt opgehangen aan de knoop die speciaal hiervoor voorzien is bij bepaalde uniformstukken onder de overslag van de borstzak.”*

29. Met betrekking tot het embleem op de mouw: *“Het betreft een embleem dat op de linkermouw ter hoogte van de bovenarm geplaatst wordt. Dit embleem kan aangebracht worden door het te naaien, door borduursel of thermocollage. Voor de plaatsing dient rekening gehouden te worden met de textiel-technische eigenschappen van de uitrustingsstukken op dewelke het geplaatst wordt; bijvoorbeeld: het is verboden om een embleem te naaien of te borduren op waterafstotende artikels (parka, blouson, regenvest).”*

30. Er zijn beperkingen en verboden van toepassing: *“De dracht van andere insignes dan deze uitdrukkelijk voorzien en toegelaten door huidige omzendbrief is absoluut verboden. Zijn verboden op het uniform: juwelen, kettingen, diverse gadgets, enz. Zijn eveneens verboden insignes die geen enkel uitstaans hebben met de functie van politieman (bijvoorbeeld insigne van bloeddonor).”*

31. Met betrekking tot de overheid die de toelating verleent, vermeldt de tekst dat: *“De toelating voor de dracht van het onderscheidingsteken wordt verleend door de korpschefs, de commissaris-generaal, de directeurs-generaal en de inspecteur-generaal of hun gedelegeerden, behalve in het geval dat de logo-tekst van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, wordt gebruikt in het onderscheidingsteken. In dit geval dient men overeenkomstig het punt 2 voorafgaand een ontwerp aan de directeur van de infrastructuur en de uitrusting van de federale politie op te sturen.”*

32. De studie van de GPI 65 geeft aanleiding tot het formuleren van verscheidene bedenkingen in het kader van deze analyse.

33. Ten eerste, met betrekking tot het stringente karakter van de afwijkingen. Zo voorziet de GPI 65 de mogelijkheid tot het dragen van een onderscheidingsteken maar enkel in het kader van hetgeen zij toelaat. Bijlage D van de GPI 65 stelt in haar punt 4 dat: *“De dracht van andere insignes dan deze uitdrukkelijk voorzien is absoluut verboden.”*

34. Ten tweede, met betrekking tot de mogelijkheid – of niet – om de leden van een eenheid/dienst uit te rusten met een onderscheidingsteken. Enerzijds wordt in punt 1 van bijlage D gesteld dat: *“Teneinde de coherentie tussen de personeelsleden van een bepaalde eenheid of dienst te bevorderen of om zich als lid van een bepaalde eenheid of dienst te identificeren, kan het aanbrengen van een onderscheidingsteken aanvaard worden”*. Maar, anderzijds, wordt ook naar voren gebracht dat: *“Gezien het feit dat enerzijds het onderscheid tussen de lokale en de federale politie reeds het voorwerp uitmaakt van een kleurenmarkering (oker en lichtblauw op het naam- en gradenplaatje) en anderzijds het behoren tot een bepaalde eenheid of zone reeds vermeld is op het naamplaatje, zijn de onderscheidingstekens in principe, voorbehouden ter herkenning van een gespecialiseerde functie (voorbeeld: motorrijder, hondengeleider, ruiter, specialist in geweldbeheersing, lid van de spoorweg- of zeevaartpolitie, enz.) of een hoedanigheid (voorbeeld: brevet van parachutist, paracommando, enz.)”*.

35. Ten derde, met betrekking tot de overheid bekleed met de beslissing inzake onderscheidingstekens. De GPI 65, bijlage D punt 1, stelt dat het onderscheidingsteken geen deel uitmaakt van het basisuniform en dat: *“Te dezen titel kan het niet aangerekend worden op de puntenenveloppe. Het behoort de korpschef, de commissaris-generaal, de directeur-generaal, die het oplegt of toestaat, toe, dit stuk ter beschikking te stellen van de betrokken personeelsleden”*, zoals het geval is voor de insignes van de leden van de wegpolitie: de kenmerken van de hanger en van het embleem werden duidelijk gedefinieerd en deze insignes worden overhandigd aan het einde van de opleiding.¹⁰

36. Wanneer men de logica van één onderscheidingsteken per dienst volgt, is het inderdaad coherent dat de beslissing toekomt aan de korpschef/commissaris-generaal/directeur-generaal.

37. Ten vierde, met betrekking tot het al dan niet facultatieve karakter van het dragen van de insigne. De GPI 65, bijlage D punt 1, voorziet dat: *“Het behoort de korpschef, de commissaris-generaal, de directeur-generaal, die het oplegt of toestaat, toe, dit stuk ter beschikking te stellen van de betrokken personeelsleden”*. Ze stelt ook uitdrukkelijk dat: *“Het onderscheidingsteken maakt GEEN deel uit van de basisuitrusting maar vormt een stuk van de uitrusting van een gespecialiseerde functie. Te dezen titel kan het niet aangerekend worden op de puntenenveloppe.”*

38. Ten vijfde, met betrekking tot de mogelijkheid, voor een ministeriële omzendbrief, om te voorzien in het bestaan van een onderscheidingsteken. Zoals *supra* vermeld, stelt het koninklijk besluit van 10 juni 2006 in zijn artikel 6 dat: *“De logo's en teksten die op de basisuitrusting worden aangebracht, zijn die vastgesteld in bijlage H.”*

¹⁰ Michaël Jonniaux, Hoofdcommissaris, DAH, Tijdelijke nota “Richtlijnen inzake het dragen van insignes door leden van de federale wegpolitie” nr. DGA/DAH-1721 van 6 juli 2010.

2.1.5. Deontologische code

39. Het koninklijk besluit van 10 mei 2006 legt de deontologische code van de politiediensten vast. De artikelen 39 en 40 voorzien dat:

40. *“Artikel 39. Behoudens wanneer de specifieke aard van hun opdracht of de bijzondere omstandigheden een afwijking rechtvaardigen, zijn de kledij, het haar en het voorkomen van de personeelsleden bij de uitoefening van hun ambt verzorgd, niet-provocerend en niet-excentriek.”*

Artikel 40. De personeelsleden in uniform besteden bijzondere aandacht aan het onderhoud en de netheid van dat uniform en de bijbehorende uitrusting. Zij behoeden zich ervoor burgerkledij en beroepskledij of attributen te mengen.

Tijdens hun interventies zorgen ze voor een maximale eenvormigheid van de kledij en de uitrusting. Deze zijn altijd in overeenstemming met de reglementaire bepalingen, zowel wat hun aard als de omstandigheden van het gebruik ervan betreft. In het bijzonder wordt rekening gehouden met de imperatieven inzake persoonlijke veiligheid.”

2.1.6. Parlementaire vragen

41. Op 7 juni 2017 heeft de heer Jan Jambon, vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken geantwoord op de samengevoegde vragen van 1) de heer Denis Ducarme over “het dragen van een onderscheidingsteken door een politieman”¹¹, 2) mevrouw Katrin Jadin over “het dragen van een onderscheidingsteken op een politie-uniform”¹², 3) de heer Jean-Marc Delizée over “het dragen van schildjes en andere badges op politie-uniformen”¹³.

42. Minister Jan Jambon antwoordt: *“De bepalingen in verband met het dragen van het uniform en onderscheidingstekens zijn opgenomen in het koninklijk besluit van 10 juni 2006 en in het ministerieel besluit van 15 juni 2006. Overeenkomstig omzendbrief GPI 65 van 27 februari 2009 moet de dracht van onderscheidingstekens op het uniform zoveel mogelijk vermeden worden. De onderscheidingstekens zijn in principe bedoeld om een gespecialiseerde functie te kunnen herkennen, en moeten toegestaan en ter beschikking gesteld worden door de korpschef, de commissaris-generaal of de directeur-generaal. Een politieagent mag op eigen initiatief niets op zijn uniform aanbrengen.”*¹⁴

43. Voorts stelt hij: *“Bij de federale politie is het dragen van emblemen of hangers toegestaan op grond van een richtlijn. Die tekens maken het mogelijk om een dienst of een functie te herkennen, en hebben tot doel het gevoel van trots en vereenzelving te versterken en de diversiteit bij de federale politie te tonen. De onderscheidingstekens mogen geen enkel onderdeel van het officiële logo van de politie bevatten en moeten stroken met de waarden van de politie. Zo is er bijvoorbeeld een button om de aanslagen van 22 maart te herdenken.”*¹⁵

¹¹ Kamer, CRABV 54 COM 684, p. 17.

¹² Ibid.

¹³ Ibid.

¹⁴ Kamer, CRABV 54 COM 684, p. 17-18.

¹⁵ Kamer, CRABV 54 COM 684, p. 18.

44. De minister besluit met te stellen dat: *“De neutraliteit die van de politieambtenaren wordt verwacht, wordt gewaarborgd in de bepalingen betreffende het dragen van het uniform en in de deontologische code van de politiediensten. Ook de onpartijdigheid en het voorkomen van politieagenten komt in de deontologische code aan bod. Zo is bepaald dat kledij niet provocerend en niet excentriek mag zijn. Het dragen van een kruis of eender welk ander symbool op een uniform is onaanvaardbaar.”*¹⁶

2.1.7. Richtlijnen en nota's van de federale politie

45. De regels inzake de dracht van het uniform en het imago van de politie hebben het voorwerp uitgemaakt van verscheidene gedetailleerde nota's en richtlijnen binnen de politie. We denken hierbij meer in het bijzonder aan een permanente nota van 11 maart 2013¹⁷ van Catherine De BOLLE, commissaris-generaal, gericht aan de entiteiten van de federale politie. Verscheidene punten houden rechtstreeks verband met de problematiek die ons bezighoudt. Denk maar aan punt 1.2 van het algemeen kader waarin gesteld wordt dat: *“Onverminderd de bepalingen van de bovenstaande referenties heeft deze richtlijn als doel die regels vast te leggen in de geest van enerzijds de toepassing van de principes en normen inzake voorkomen en houding zoals beschreven in punten 39, 40 en 57 van de deontologische code van de politiediensten en anderzijds een grotere bijdrage tot de verbetering van het politie-imago.*

De dracht van het uniform is immers een non-verbaal communicatiemiddel dat net zoals de interne en externe klassieke media bijdraagt tot de verwezenlijking van onze 'Mission Statement' (Missie – Visie – Waarden).”

46. Punt 3.5 van de permanente nota brengt de algemene principes van neutraliteit en onpartijdigheid in herinnering: *“De personeelsleden zullen over hun uitrustingsstukken geen toebehoren of kledingstukken dragen die afbreuk kunnen doen aan het neutraliteits- of onpartijdigheidsprincipe (bv. speldjes om een bepaald doel te steunen, kentekens van een religieuze of filosofische strekking, merkkledij ...)”*.

Met betrekking tot de verantwoordelijkheid van de chefs stelt punt 4.2 van de nota dat: *“De hiërarchische en/of functionele verantwoordelijken zien er vervolgens op toe dat de dracht van de voorgeschreven kledij naargelang van de omstandigheden wordt nageleefd. Ze zien er met name op toe dat hun medewerkers de bovenstaande algemene principes toepassen.”*

47. Een tweede permanente nota van 12 augustus 2013 van commissaris-generaal Catherine De Bolle, gericht aan alle entiteiten van de federale politie is getiteld *“Visuele identiteit: gebruik van het logo, van onderscheidingstekens en van het grafisch charter.”*¹⁸

48. In de rubriek waarin de situatie wordt beschreven, wordt onder punt 1.1.1 verduidelijkt: *“Zowel in de private als publieke sector bepaalt het 'corporate image' mee het succes van een bedrijf of organisatie.*

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Catherine De BOLLE, commissaris-generaal, Permanente nota aan de entiteiten van de federale politie, “Dracht van het uniform door de leden van het operationele kader”, nr. DGS/DSI-9608 van 11 maart 2013.

¹⁸ Catherine De BOLLE, commissaris-generaal, Permanente nota gericht aan de entiteiten van de federale politie, “Visuele identiteit: gebruik van het logo, van onderscheidingstekens en van het grafisch charter”, nr. DGS/DSI-17043 van 12 augustus 2013.

Een imago wordt niet op bestelling geleverd. Een imago wordt opgebouwd en bestendigd op basis van een geheel van verschillende factoren, zoals het vermogen om gevat te reageren op de verwachtingen vanuit diverse hoeken, de kwaliteit van de dienstverlening, de integriteit van de medewerkers van de organisatie enzovoort. Ook de manier waarop de organisatie communiceert heeft een impact op het imago. In dit opzicht is het aspect 'visuele identiteit' onlosmakelijk verbonden met de communicatie van een organisatie.

Het doel van deze richtlijn bestaat erin het gebruik van bepaalde grafische elementen binnen de federale politie – conform de aanbevelingen die beschreven zijn in het normenboek van de geïntegreerde politie – te verduidelijken, zoals het gebruik van het logo, van een onderscheidingsteken en van het grafisch charter.

Het is de bedoeling om:

- naar meer visuele harmonie tussen de verschillende interne en externe communicatiedragers van de federale politie (gedrukte publicaties, audiovisuele producties, elektronische en sociale media enz.) te evolueren;*
- de visuele vertaalslag van het Mission Statement (missie – visie – waarden) te maken in de communicatie van de federale politie.”*

49. Met betrekking tot het logo wordt gesteld dat: *“De term ‘logo’ kan worden gedefinieerd als “een merkteken of de grafische voorstelling die dient om de organisatie of de entiteit te identificeren en aan de hand waarvan de verschillende doelgroepen deze organisatie of entiteit in een oogopslag kunnen herkennen”.*

Met betrekking tot de toepassing van de definitie bij de federale politie: *“het logo van de federale politie, zoals beschreven in het normenboek, bestaat uit de vlam en het opschrift “Politie”, gescheiden door een okerkleurige lijn.*

Het doel van dit logo is:

- bijdragen tot de positionering van de organisatie;*
- de politiedienst en haar leden visueel herkenbaar maken;*
- een onderlinge verbondenheid creëren door de motivatie en de fierheid van de personeelsleden om tot deze organisatie te behoren, te bevorderen.”*

50. De nota neemt de definitie over van A. Chavanne en J.J. Burst, Intellectueel eigendomsrecht, Précis Dalloz, 5de editie, nr. 853, en omschrijft het onderscheidingsteken als volgt: *“een visueel of fonetisch middel dat toelaat om een product of een dienst te herkennen en te onderscheiden van vergelijkbare producten of diensten”.*

51. Met betrekking tot de toepassing bij de federale politie: *“Onder ‘onderscheidingsteken’ dient verstaan te worden elk specifiek of kenmerkend teken, ander dan het logo, ter identificatie van een dienst. In tegenstelling tot het logo, dat ‘verbondenheid’ en ‘eenheid’ oproept, duidt het onderscheidingsteken op een ‘verschil’ of ‘onderscheid’.”*

52. In punt 1.2 getiteld “vaststelling” wordt een probleemstelling uiteengezet, met name: *“Bovendien creëren steeds meer entiteiten van de federale politie een onderscheidingsteken om naast het officiële logo van de federale politie te gebruiken. Met dergelijke initiatieven wenst men de fierheid te bevorderen om tot een bepaalde dienst te behoren en zich ermee te vereenzelvigen. Tevens onderstreept dit de diversiteit van het beroep.*

Maar deze wildgroei van onderscheidingstekens leidt tot verwarring en ondermijnt de visuele identiteit van de federale politie. Dit is zeker het geval indien een onderscheidingsteken visuele elementen bevat die strijdig zijn met de waarden of het beleid van de federale politie (bijv. rookbeleid, alcohol, wapengebruik...). Idem indien het officiële logo misvormd wordt, of zelfs verdwijnt ten voordele van het onderscheidingsteken...”

53. In de rubriek ‘richtlijnen’ wordt de procedure voor de erkenning van een onderscheidingsteken uiteengezet. De nota maakt het onderscheid tussen een ontwerp en een bestaand teken: *“Voor een ontwerp van onderscheidingsteken:*

- bestaat de eerste stap erin het ontwerp voor te leggen aan de verantwoordelijke op het niveau DG of CG (afhankelijk van de entiteit die het initiatief neemt of het project waarvoor een onderscheidingsteken wordt ontworpen) om te evalueren of het ontwerp naar vorm en inhoud opportuun is;

- vervolgens dient het ontwerp, mits goedkeuring op het niveau DG of CG, te worden voorgesteld op het communicatie-overlegplatform Procom (contact: DSI) voor advies over de conformiteit met de supra vermelde algemene en specifieke richtlijnen. In dit opzicht kan trouwens een beroep worden gedaan op de grafici van DSI die een ondersteunende functie vervullen voor het ontwerp van het onderscheidingsteken;

- ten slotte zal het ontwerp, inclusief het advies van het overlegplatform Procom, worden voorgelegd aan het Directiecomité van de federale politie dat een beslissing zal nemen.”

“Voor de bestaande onderscheidingstekens:

- stelt het communicatie-overlegplatform Procom een exhaustieve lijst op van alle onderscheidingstekens die actueel gebruikt worden;

- toetst Procom de bestaande onderscheidingstekens af aan de huidige richtlijnen. Indien een onderscheidingsteken niet beantwoordt aan de nieuwe filosofie, dan neemt Procom contact op met de initiatiefnemende entiteit om de eventuele aanbevelingen te bespreken. Om de eventuele aanpassingen door te voeren, kan opnieuw een beroep worden gedaan op de grafici van DSI;

- vervolgens beslist het Directiecomité van de federale politie over het al dan niet behoud van het onderscheidingsteken;

- publiceert Procom de lijst van erkende onderscheidingstekens en houdt deze lijst up-to-date.”

54. Alle hierboven opgesomde richtlijnen werden toegezonden aan de entiteiten van de federale politie. Ingevolge de nota *DGS/DSI-9608 van 11 maart 2013* heeft de federale politie een artikel gewijd aan *“uniform en imago van de politie”* in de publicatie Info Nieuws van 3 april 2013.¹⁹ Daarin wordt onder meer verwezen naar de ministeriële omzendbrief GPI 65, alsook naar vijf essentiële principes die de politieambtenaar moet naleven. Het vijfde principe dat wordt uiteengezet, houdt verband met de neutraliteit en de onpartijdigheid. Daarin wordt gesteld dat: *“Tot slot zullen de personeelsleden op hun uitrustingsstukken geen accessoires dragen noch zullen ze kledingstukken dragen die afbreuk kunnen doen aan het principe van neutraliteit en onpartijdigheid. De tekenen van religieuze of filosofische overtuiging en de kleren waarop commerciële merken staan, zijn dus verboden.”*

2.2. Uittreksels uit de jaarverslagen van het Vast Comité P

55. Het Vast Comité P heeft in een aantal jaarverslagen aandacht besteed aan de kwestie van het nieuw uniform van de geïntegreerde politie, meer in het bijzonder ten tijde van de politiehervorming. Hieronder zijn enkele verwijzingen en enkele uittreksels weergegeven:

¹⁹ Info Nieuws nr. 2177, *“Uniform en imago van de politie”*, p. 1 en 2.

- Tussen 2002 en 2007:

56. Gedurende die periode merkt het Vast Comité P weinig problemen op met betrekking tot het uniform, die problemen houden hoofdzakelijk verband met moeilijkheden op het vlak van logistiek, zoals in 2002²⁰, in 2003²¹, alsook in 2004²².

57. In het verslag 2006-2007 wordt erop gewezen dat het probleem van ‘hybride’ kledij, d.w.z. uitrustingsstukken van voor en na de hervorming worden samen gedragen, nog altijd niet opgelost is. Het Vast Comité P stelt ook vast dat het niet dragen van een hoofddekseel de regel blijkt te worden²³ en vraagt zich af of de hiërarchie voldoende aandacht schenkt aan het belang van de symboliek van het uniform en aan het correct dragen ervan.²⁴

- In 2012:

58. *“In 2001 werd in iedere centrale directie DGJ een uiterst gedetailleerde oefening gehouden om iedere activiteit, met daaraan gekoppelde personeelsmiddelen, te kaderen in de strategische doelstellingen van de zuil. Deze positieve oefening werd nadien, voor zover ons bekend, niet meer in die mate herhaald. Nochtans is het belang om de personeelsmiddelen duidelijk te koppelen aan de doelstellingen een evident gevolg van de noodzaak om de evolutie in personeelsmiddelen te koppelen aan de evolutie in prioriteiten, zoals vooropgesteld in de nationale veiligheidsplannen, wat duidelijk te weinig gebeurt (cf. infra).*

Daar waar niet zoveel missies en strategische doelstellingen, geformuleerd door centrale directies DGJ, kunnen worden teruggevonden, bestaan er blijkbaar wel tal van ontwikkelde logo’s. Wanneer er naast logo’s van de federale politie, van de algemene directie gerechtelijke politie, nog eens logo’s van een centrale directie en vervolgens van diensten en/of subdiensten binnen die directie bestaan, dient opgelet voor een wildgroei van ‘identiteiten’ die te veel tot verzelfstandiging kan leiden.”²⁵

2.3. Raadpleging van de databank van het Vast Comité P

59. Uit opzoekingen gedaan in de interne databank van het Vast Comité P is gebleken dat er geen dossiers zijn in verband met het dragen van onderscheidingstekens, ongeacht of ze toegestaan zijn of niet.

2.4. Straffen opgelegd door de Tuchtraad

60. De Tuchtraad werd bevraagd over de problematiek van het uniform.²⁶ Voor de periode tussen 1/1/2001 en 31/12/2016 merkt men op dat er 124 straffen werden uitgesproken voor inbreuken op punt 6.1 van de nomenclatuur van de tuchtinbreuken van de Tuchtraad “6.1 In dienst – Voorkomen – Kledij”, wetende dat, voor eenzelfde dossier, de

²⁰ Kamer, DOC 51 453/1 – Senaat, 3-320/1, p. 168.

²¹ Kamer, DOC 51 1267/1 – Senaat 3-782/1, p. 275.

²² Kamer, DOC 51 1966/1 – Senaat 3-1321/1, p. 342.

²³ Kamer, DOC 52 1371/1 – Senaat 4-702/1, p. 38. Zie punt 16 in zijn geheel: “Kledijpuntensysteem en bepaalde problemen van kledij-uitrusting”.

²⁴ Kamer, DOC 52 1371/1 – Senaat 4-702/1, p. 40.

²⁵ Vast Comité P, jaarverslag 2012, p. 35, www.comitep.be.

²⁶ Volgens de interne nomenclatuur van de Tuchtraad hadden de vragen betrekking op: rubriek 6.1: In dienst – Voorkomen – Etiquette – Kledij, rubriek 6.2: In dienst – Voorkomen – Etiquette – Hygiëne, rubriek 6.3: In dienst – Voorkomen – Etiquette – Onderhoud en rubriek 6.99: In dienst – Voorkomen – Etiquette – Andere.

straf ook betrekking kan hebben op andere feiten naast het feit dat overeenstemt met de aanwijzer.

61. Rekening houdend met de omschrijving van de ten laste gelegde feiten, kon op basis van de analyse van de rubrieken waarvoor statistieken werden aangeleverd geen spoor worden teruggevonden van een straf opgelegd voor een tuchtvergrijp wegens het dragen van een verboden badge. De cijfergegevens uit de tabel tonen niettemin aan dat de problematiek van de kledij (aanwijzer 6.1) wordt opgevolgd.

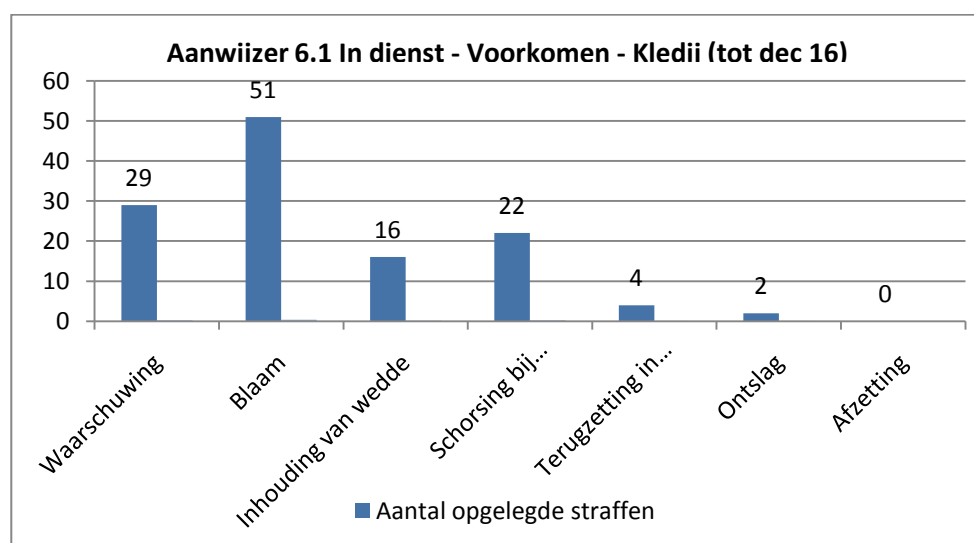
De antwoordelementen op de andere vragen worden in dit verslag niet vermeld want ze zijn niet relevant voor de aspecten die tijdens dit onderzoek worden geanalyseerd.

Tabel nr. 1: Opsplitsing van de straffen

Aanwijzer 6.1 In dienst - Voorkomen – Kledij		
(tot Dec 16)		
Soort opgelegde straf	Aantal opgelegde straffen	%
Waarschuwing	29	23%
Blaam	51	41%
Inhouding van wedde	16	13%
Schorsing bij tuchtmaatregel	22	18%
Terugzetting in weddeschaal	4	3%
Ontslag	2	2%
Afzetting	0	0%
TOTAAL	124	100%

62. De volgende grafiek schetst een beter beeld van de opsplitsing van de straffen.

Grafiek nr. 1: Opsplitsing van de straffen

2.5. Uniformcommissie

63. De uniformcommissie, waarvan de structuur al eerder beschreven werd, verstrekt adviezen aan de minister inzake alle aspecten van het uniform. Ten minste om de vijf jaren onderzoekt zij de noodzaak tot herwaardering van het puntenaantal.²⁷ De huidige verantwoordelijke staat sinds juni 2015 in voor het beleid van de uniformcommissie. Hij stelt meteen dat heel wat politiediensten zich tot de commissie wenden om haar advies te krijgen met betrekking tot kledingstukken en ten onrechte denken dat dit advies gelijkstaat met een toelating. De tekst is duidelijk: “*De commissie verstrekt adviezen aan de minister*”. Bovendien behoren de risicoanalyses tot de bevoegdheid van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk en zijn zij een basisvoorwaarde voor elke vraag om advies.

64. De GPI 65 voorziet het gebruik van de hanger en het embleem op de mouw. De toelating tot het dragen behoort tot de bevoegdheid van de korpschef, maar de verantwoordelijke van de commissie herinnert eraan dat het advies van de commissie vereist is indien op het embleem het logo van de geïntegreerde politie voorzien is. Tot op heden heeft de uniformcommissie weinig vragen tot goedkeuring van badges gekregen. Op 24 april 2008 werden twee vragen uitgaande van politiediensten bestudeerd, de ene van de politiezone Haute Senne en de andere van de luchtvaartpolitie (LPA).

65. Met betrekking tot het specifieke geval van het tempelierembleem heeft de commissie geen vraag gekregen. Tijdens de vergadering van 19 april 2017 heeft de vakbond NSPV toelichting gevraagd bij het dragen van “fantasiebadges” gecreëerd ingevolge de aanslagen op de luchthaven van Zaventem en in het metrostation Maalbeek die worden gedragen op het uniform, ter hoogte van de mouw, de borst of op de rug. Het komt elke korpschef toe om de regels te standaardiseren die moeten worden nageleefd om die emblemen te dragen.

66. Uit het gesprek met de verantwoordelijke van de uniformcommissie blijkt dat zij als opdracht heeft om adviezen te verstrekken. Ze wenst in geen geval de bevoegdheid over te nemen van de korpschef en verleent geen enkele toelating.

3. SOCIOLOGISCHE BENADERING: POLITIE, UNIFORM EN EMBLEMEN

67. De vraag rijst welke betekenis en interpretatie moet worden gegeven aan de symbolen (emblemen, insignes e.a.) intern en extern de politiewereld. Over het algemeen lijkt er weinig te worden stilgestaan bij de effecten die zulke tekens en symbolen kunnen hebben bij het beoogde doelpubliek door de boodschap die vervat is in het symbool.

68. Het gebruik van bepaalde emblemen of insignes bij de politie kan worden begrepen als een vorm van symbolische communicatie²⁸. Menselijke communicatie verloopt immers via het gebruik van bepaalde tekens, signalen en symbolen²⁹. Bij het gebruik van symbolen wordt vaak verwezen naar een onderliggende (sub)cultuur³⁰ die betekenis en waarde geeft

²⁷ Koninklijk besluit van 10 juni 2006 (BS 14 juli 2006) houdende de regeling van het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, artikel 21.

²⁸ P. MANNING, *Symbolic Communication, Signifying Calls and the Police Response*, Cambridge, MIT Press, 1988, p. 3.

²⁹ U. ECO, *Le signe*, Bruxelles, Labor, 1988, p. 17.

³⁰ J. TENNEKENS, *Organisatiecultuur, een antropologische visie*, Apeldoorn, Garant, 1995, p. 72-73.

aan de gehanteerde tekens, en dit zowel intern als extern een groep³¹. Zoals het geval is bij tatoeages, materialiseren emblemen, soms op ‘opzichtige’ wijze, bepaalde extra kwaliteiten en waarden die de drager ervan stelt te hebben geïnternaliseerd³².

69. De politie is een met symbolen beladen functie. Onder meer via het uniform worden een aantal waarden gecommuniceerd en gerepresenteerd. Emblemen kunnen deel uitmaken van dit uniform en de nagestreefde identiteit ondersteunen. Het politie-uniform en het dragen van een wapen kunnen worden beschouwd als symbolische karakteristieken die de waarden en kwaliteiten – inclusief de bevoegdheden – van de politiefunctie representeren. Het gebruik van die attributen is door een aantal regels bepaald. Ze mogen enkel worden gedragen en gebruikt door een afgebakende groep van personen en de toegang tot deze groep wordt gereguleerd door bepaalde rituelen. Daarom worden het uniform, en de bijbehorende identificatienummers, emblemen en graden verworven via een systeem van opleiding en/of bevordering.

70. Andere emblemen of insignes worden ook gedragen ter aanvulling op het uniform of de kogelwerende vest. Ze markeren een extra onderscheid en kunnen context en/of extra betekenis geven. Dit extra onderscheid duidt doorgaans op een kwaliteit, een competentie of een specialisatie. Het symbool mag enkel door de leden van een nog specifiekere groep worden gedragen.

71. Bepaalde afdelingen of eenheden binnen de politie verfraaien hun uniform met bijkomende insignes en emblemen, denken we bijvoorbeeld aan schietinstructeurs of leden van een hondenbrigade. In dat geval bakent het symbool een groep af met specifieke karakteristieken, toegangsregels en onderliggende waarden. Het symbool versterkt de identiteit en de interne cohesie van de subgroep. Deze insignes en emblemen kunnen uiting geven aan onderliggende subcultuurkenmerken en hoe daarbij naar politiewerk wordt gekeken. Daaruit kan evenwel niet worden afgeleid dat daarmee gepropageerde opvattingen ook automatisch in de praktijk worden gebracht.

De boodschappen die worden gegeven, zijn echter nooit neutraal en normaliseren een bepaalde visie. De insignes weerspiegelen mogelijk een zekere realiteit van het politionele optreden of de wens van sommigen om op een andere manier te kunnen optreden.³³

72. Het is in die context dat best wordt nagedacht over het al dan niet toelaten van bepaalde emblemen want ze houden verband met een visie op het politiewerk. Maar een benadering van de impact van het aspect ‘uniform’ op het politiewerk zou een sociologisch en criminologisch onderzoek vergen dat veel ruimer is dan dat voor het gebruik van emblemen.

³¹ Tekens worden symbolen als ze een extra lading krijgen, in de vorm van een waarde. De kleur rood kan als een teken of een signaal fungeren in een stoplicht maar wordt een symbool in een nationale vlag. Voor meer uitleg zie A. VAN ZOEST, *Semiotiek, Baarn, Ambo, 1978*.

³² R. PUDAL, *Du « Pioupou » au « vieux sarce » ou comment en être : ethnographie d’une socialisation chez les pompiers, Politix, Vol. 1, Nr. 93, 2011, 167-194, p. 188.*

³³ J. TENNEKENS, o.c., p. 74.

4. CONCLUSIE(S)

73. Voor de leden van een dienst, een eenheid of een geconstitueerd korps, of dat militair is of niet, behoort het dragen van een embleem of een badge die zijn of haar optreden symboliseert tot de traditie. En de politie ontsnapt daar niet aan. Immers, ongeacht de functie die men uitoefent of de dienst waartoe het personeelslid behoort, ze dragen allemaal hetzelfde logo op hun uniform: dat van de geïntegreerde politie wier iconografie duidelijk geïdentificeerd is. Haar boodschap drukt waarden uit van respect voor de beginselen van onze democratie en biedt een waarborg van gelijkheid voor elke burger. De wetgever heeft dus zeer terecht dit logo beschermd om elke verdraaiing van de boodschap te vermijden. Het normenkader dat werd ingevoerd verbiedt elke niet-toegestane wijziging van de elementen van het uniform. Er werd een uniformcommissie opgericht om ter zake adviezen te verstrekken.

74. Om bijzondere competenties, zoals die van specialist geweldsbeheersing, of het behoren tot bepaalde diensten, zoals de spoorweg- of de scheepvaartpolitie, te herkennen, heeft een ministeriële omzendbrief de mogelijkheid voorzien om bepaalde onderscheidingstekens te dragen die geen deel uitmaken van de basisuitrusting en die aan de drager geen enkel gezag verlenen.

75. Voor zover het logo van de geïntegreerde politie niet wordt gebruikt, wordt de dracht van onderscheidingstekens toegestaan door de korpschefs, de commissaris-generaal, de directeurs-generaal en de inspecteur-generaal of hun gemachtigden. Het dragen van elk ander teken is uitdrukkelijk verboden.

76. Niettemin zijn er nog vragen: indien de beslissing tot het toestaan van het dragen van een embleem of een logo berust bij de korpschef, de directeur-generaal of de commissaris-generaal, zou, in een logica van herkenning van een precieze functionaliteit, het onderscheidingsteken niet identiek moeten zijn voor alle leden van de geïntegreerde politie? In een streven naar uniformiteit, zou het niet normaal, zelfs verplicht moeten zijn dat alle leden van de dienst of de eenheid in kwestie het insigne dragen dat deze dienst of die functionaliteit voorstelt? En dan rijst de vraag van de relevantie om het insigne op te nemen in de basisuitrusting en om het bestaan van het onderscheidingsteken te voorzien via een ministeriële omzendbrief.

77. Het dragen van een insigne is nooit onbeduidend. Het drukt altijd een boodschap uit en wijst misschien op een geestesgesteldheid. Wanneer het bovendien gedragen wordt op het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, verdraait en wijzigt het mogelijkwijs de waarden die worden uitgedragen via het logo van de geïntegreerde politie. Elke toevoeging van insignes of symbolen op het uniform moet bijgevolg met de grootste omzichtigheid worden bestudeerd, zodat de perceptie van de essentiële beginselen die het politiewerk regelen niet wordt vertekend.

78. In naleving van de principes van “community policing” is het voor de politie uiterst belangrijk om een positief publiek imago op te bouwen en in stand te houden. De onderscheidingstekens die de politieambtenaren dragen, zijn evenveel overbrengers van communicatie waarop het publiek zich steunt om dat imago op te bouwen. De beslissing om de dracht van een onderscheidingsteken toe te staan, moet dus enkel worden genomen na een analyse van de impact van de boodschap die wordt overgebracht door de symbolen die afgebeeld zijn op het onderscheidingsteken, maar ook van de interpretatie die eraan kan worden gegeven, waarbij voor ogen moet worden gehouden dat die interpretatie, positieve of negatieve, gevolgen zal hebben voor de relatie tussen het publiek en de politie.

79. Met betrekking tot de aantijgingen van lidmaatschap van of het aanhangen van de ideologie van extreemrechts van een of meer ambtenaren van de zone, blijkt uit diverse contacten die tijdens het onderzoek genomen werden dat het Vast Comité P geen concrete informatie daaromtrent heeft opgevangen.

5. AANBEVELING(EN)

5.1. Ter attentie van de minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken

80. Het Vast Comité P beveelt aan om het koninklijk besluit van 10 juni 2006 houdende de regeling van het uniform van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, aan te passen en in voorkomend geval ook de teksten aangenomen krachtens dat besluit teneinde de mogelijkheid te voorzien om een onderscheidingsteken te dragen op het uniform onder bepaalde voorwaarden. Het koninklijk besluit voorziet immers geen afwijking, terwijl de omzendbrief GPI 65 betreffende de basisuitrusting en de algemene functie-uitrusting van de leden van het operationeel kader van de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, in bijlage D de mogelijkheid voorziet om bepaalde onderscheidingstekens te dragen. Het zou nuttig zijn om deze tegenstrijdigheid weg te werken.

5.2. Ter attentie van de korpschefs en de commissaris-generaal

81. Het onderzoek toont aan dat een heel aantal politieambtenaren op hun kledij een badge of een embleem dragen waarvoor ze vermoedelijk geen toelating hebben gekregen. Het Vast Comité P beveelt alle korpschefs en de commissaris-generaal aan om erop toe te zien dat geen van hun personeelsleden een logo draagt zonder daarvoor voorafgaandelijk de toelating te hebben gekregen.